

ZAHIRIDDIN
MUHAMMAD
BOBUR

KO'ZIDIN
BOSHDA
HAVODUR

UO'K: 821.512.133-1

KBK: 84-5(50'zb)

B - 79

Bobur, Zahiriddin Muhammad

Ko'zidin boshda havodur: g'azallar, qit'alar, ruboiylar, tuyuqlar, fardlar/ Zahiriddin Muhammad Bobur. So'zboshi, izohlar muallifi va to'plab nashrga tayyorlovchi Manzar Abdulxayr. - Toshkent: Zabarjad Media, 2021. -160 b.

ISBN 978-9943-6870-4-2

Bobur ijodiy merosi bilan tanish kitobxon uning ohanrabosi, go'zalligini yaxshi his qiladi.

Darhaqiqat, Zahiriddin Muhammad Bobur shoh va shoir o'laroq «tole' yo'qi», ya'ni baxtsizligidan faryod cheksa-da, o'sha iztiroblari uning go'zal she'riyatiga asos bo'ldi.

Temuriylar saltanatining munosib vakili bo'lgan, otasining vafotidan so'ng juda erta yoshida taxt vorisi qilib tayinlangan Boburning keyingi hayoti tahlikalar bilan o'tdi, atrofida ro'y berayotgan malomatlar uni nihoyatda toliqtirdi. Vatanidan mosuvo bo'lgan, lekin undan umidini uzolmagan shoir hasratlari, ko'nglining nidolari g'azallariga ko'chdi.

E'tiboringizga havola etilayotgan mazkur to'plamga ham biz Zahiriddin Muhammad Bobur ko'ngil mulkining go'zal namunalari jamladik.

Kitob mutolaasi dilingizga manzur bo'lishiga ishonamiz.

**So'zboshi, izohlar muallifi va
to'plab nashrga tayyorlovchi:**

Manzar ABDULXAYR,
filologiya fanlari doktori

ISBN 978-9943-6870-4-2

© Zahiriddin Muhammad Bobur, «Ko'zidin boshda havodur».
«Zabarjad Media», 2021-yil.

**BOBUR POEZIYASI LIRIKANING SO'NMAS
INJULARIDAN TUZILGAN**

Buyuk o'zbek shoiri, so'z san'atkori, tarixchi va davlat arbobi, Boburiylar saltanati asoschisi Zahiriddin Muhammad Bobur 1483-yilning 14-fevralida Andijonda tug'ildi. Amir Temurning beshinchi avlodi, Farg'ona hukmdori Umarshayxning farzandi. Bobur 12 yoshda (1494) taxtga chiqdi. 1503 - 1504 yillarda Afg'onistonni egalladi. 1519 -1525 yillarda Hindistonga besh marta yurish qildi. Uch asrdan ortiq davom etgan (1526 - 1858 y.y.) Boburiylar saltanatiga asos soldi. 1530-yilning 26-dekabrida Agrada vafot etdi. Qabri keyinchalik vasiyatiga ko'ra Kobulga ko'chirilgan.

Shoirning lirik merosi 1519-yilda «Kobul devoni»ga, 1528 - 1529 yillarda «Hind devoni»ga jamlangan. To'liq devon tuzgani haqida ma'lumot bor. She'rlarining umumiy hajmi 400 dan ortadi. Shundan 119 g'azal, 231 ruboiy va tuyuq, qit'a, fard, masnaviy kabi janrlarda asarlar yaratgan.

Zahiriddin Muhammad Bobur poeziyasi mumtoz she'riyatimizda o'ziga xos o'rin tutadi. Maqsud Shayxzoda ta'biri bilan aytganda: «*Bobur poeziyasi lirikaning so'nmas injularidan tuzilgan. Bu poeziyaga ajoyib samimiyat, badiiy soddalik, chinakam hissiyot singdirilgan*». Ana shu kuch uning shoir va shaxs sifatida shakllanishida zamin hozirladi. Zero, u keng dunyoqarashi va benazir aql-zakovati bilan Hindistonda Boburiylar sulolasiga asos soldi. «Boburnoma» asari bilan dunyoning eng mashhur tarixnavis olimlari qatoridan ham joy oldi. Adabiyotimiz, turkiy tilning taraqqiyotida, qadr topishida betakror g'azal va ruboiylari, ayniqsa, «Mubayyin» («Bayon etilgan»), «Xatti Boburiy» va Aruz haqidagi risolalarining ahamiyati bebahodir. Albatta, yurtimizda Bobur asarlarini o'rgangan boburshunoslarning ro'yxati uzundur. Chet ellarda ham uning shaxsi va asarlarining tadqiq etilishi bundan kam emas. Masalan, Harold Lamb, Rumer Godden, J.Leyden, V.Erskin, Pave de Kurteyl, A.Keyzer, A.Beverij, Eyji Mano, Jon Lui Bakie Grammon, J.Leyden, A.Beverij, U.Tekston, Manstyuart Elfinston, Fuat Ko'prulu, Yu.Bilol, T.Seyhan, A.Bilkan, A.Alparslon, A.Samoylovich, M.Sale, Rashit Rahmati Arat, Yugjit Navalpuriy va Shafiq Yorqin singari. Shuningdek,

Adabiy-badiiy nashr

ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR

KO'ZIDIN BOSHDA HAVODUR

G'azallar, qit'alar, ruboiylar, tuyuqlar, fardlar

Direktor

Ma'mura QUTLIYEVA

Muharrir

Ma'mura QUTLIYEVA

Badiiy muharrir

Firdavs DO'STMATOV

Musahhih

Hafiza ABDUMALIKOVA

Sahifalovchi

Nigora UMARQULOVA

Texnik muharrir

Hamidulla IBOTOV

Litsenziya raqami: AA № 0009. 2019-yil 6-mayda berilgan.

Bosishga 16.03.2021-yilda ruxsat etildi.

Bichimi 84x108 ^{1/32}.

Bosma tabog'i 5,0. Shartli bosma tabog'i 8,4.

Garnitura «Cambria». Ofset qog'ozi.

Adadi 3000 nusxa. Buyurtma № 75

Bahosi kelishilgan narxda.

«Zabarjad media» xususiy korxonasi tayyorlandi.

Murojaat uchun tel: (97) 409-04-84; (94) 935-00-25

Facebook: fb.com/zabarjadmedia

Instagram: instagram.com/zabarjadmedia

Twitter: twitter.com/MediaZabarjad

Telegram: t.me/ZabarjadMedia

«Print Line Group» XK bosmaxonasida chop etildi. 100097, Toshkent shahri, Bunyodkor shohko'chasi, 44-uy